

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1So/42/2016
Identifikačné číslo spisu: 8016200001
Dátum vydania rozhodnutia: 12.12.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:8016200001.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v právnej veci navrhovateľa: Y. W. Z., bytom Q. K. X, V., právne zastúpeného JUDr. Mgr. Slavomírom Hrinkom, advokátom, zapísaným v Českej advokátskej komore pod evidenčným číslom 16166, so sídlom Jičínská 2348/10, 130 00 Praha 3 - Vinohrady, Česká republika, proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8-10, 813 63 Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č.k. 3Sd/1/2016- 8 zo dňa 15. marca 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 3Sd/1/2016- 8 zo dňa 15. marca 2016 v napadnutej časti týkajúcej sa trov konania m e n í tak, že odporkyňa je povinná nahradiť navrhovateľovi trovy konania vo výške 1320,48 € titulom trov právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu navrhovateľa, v lehote 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia.

Odporkyňa je povinná nahradiť navrhovateľovi trovy odvolacieho konania vo výške 89,46 € titulom trov právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu navrhovateľa, v lehote 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom, uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia krajský súd zrušil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 20.11.2015 a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Navrhovateľovi priznal náhradu trov konania v sume 262,37 €. Navrhovateľ pôvodne žiadal náhradu trov konania v sume 1408,73 €.

Krajský súd po preskúmaní predloženého vyčíslenia trov konania dospel k záveru, že nie je správne a priznal právnenému zástupcovi navrhovateľa trovy právneho zastúpenia za 3 úkony právnej pomoci (prevzatie a príprava, podanie návrhu na súd a účasť na pojednávaní) a to 3x 64,54 € a prislúchajúcu paušálnu náhradu. Navrhovateľovi nepriznal náhradu hotových výdavkov a to za stratu času a použitie osobného motorového vozidla na pojednávanie nariadené krajským súdom na deň 15.03.2015.

Aplikoval nález Ústavného súdu Českej republiky z 02. októbra 2013 sp. zn.: II.ÚS 736/2012, podľa ktorého slobodu voľby advokáta nemožno vnímať ako úplne bezhraničnú. Voľba advokáta z úplného opačného konca republiky je neprimeraná, ak všetky konania prvostupňové aj odvolacie sa konajú v jednom meste, pričom o miestnej príslušnosti nie je pochyb a zároveň nejde o mimoriadne náročný a komplikovaný spor. V takom prípade má súd aplikovať výkladové ustanovenie § 2 O.s.p., podľa ktorého súdy dbajú okrem iného na to, aby sa práva nezneužívali na úkor fyzických a právnických osôb. Prostriedky vynaložené na presun advokáta cez celú republiku v situácii, keď v mieste prebiehajúceho konania pôsobia desiatky advokátov, nie sú v takejto situácii potrebné na účelné bránenie práva tak, ako to má na mysli § 142 ods. 1 O.s.p. a účastník si ich má znášať zo svojho.

Proti predmetnému rozsudku krajského súdu v časti o náhrade trov konania podal navrhovateľ cestou právneho zástupcu odvolanie, v ktorom poukázal na to, že v rozsudku krajského súdu chýba poučenie o možnosti podať opravný prostriedok proti rozhodnutiu o náhrade trov konania.

Ďalej namietal, že krajský súd bez skutočného dôvodu znížil trovy konania oproti ich vyčísleniu, pričom tak urobil priamo aplikujúc rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky. Navrhovateľ vyjadril presvedčenie o tom, že rozhodnutie zvrchovaného súdu v Slovenskej republike ohľadne slovenského vnútroštátneho práva sa i z hľadiska budovania autority nezávislej súdnej moci nemôže opierať len o judikát súdu v Českej republike, ktorý navyše vychádzal z iného skutkového stavu.

Z argumentácie krajského súdu je možné dovodiť, že žiadnemu advokátovi (nielen z Prahy), nemôže byť priznaná náhrada trov konania, pretože navrhovateľ si mal zvoliť advokáta bez cestovných nákladov, teda len priamo z V. Použitím argumentácie krajského súdu ad absurdum by mal navrhovateľ u odvolacieho konania advokáta z V. vymeniť za advokáta z Bratislavy, aby ani naďalej advokátovi nevznikli cestovné náklady.

Navrhovateľ sa dlhodobo zdržuje na území Českej republiky v obci Q., okres V. východ o čom krajský súd bezpochyby mal vedomosť, pretože je uvedená aj priamo v odôvodnení napadnutého rozsudku. Prípadné prevzatie veci a každá možná ďalšia porada navrhovateľa s advokátom z V. vyžaduje cestu advokáta za navrhovateľom, čo znamená cestovné náklady advokáta minimálne v rovnakej výške ako náklady advokáta z Prahy pri ceste opačným smerom. Teda advokátovi z V.Š. by pri ceste do Q. vznikli i náklady za ubytovanie. Ďalej by vznikali priamo navrhovateľovi dodatočné náklady na jeho dopravu na súdne konanie z Q. do V. a späť. Navrhovateľ cestoval na súdne konanie do Prešova spoločne s právnym zástupcom a právny zástupca navrhovateľa si neúčtoval žiadne náklady za ubytovanie, pretože prespal priamo v byte navrhovateľa.

Navrhovateľ popieral tvrdenia krajského súdu o tom, že sa nejedná o mimoriadne náročný spor, nakoľko ten sa týka aplikácie noriem Európskeho práva, ktoré nie sú v úplnom súlade so zavedenými postupmi odporkyne. Napadnutý rozsudok je už tretím rozhodnutím súdu v tej istej veci, ktorým sa už po tretí krát ruší rozhodnutie odporkyne (ďalšie dve rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sú pod sp. zn. 1Sd/30/2015-23 a 1Sd/73/2015-21).

Krajský súd neprihliadol k potrebnej praxi a špecializácii právneho zástupcu ako kritéria jeho výberu a nakoľko bol navrhovateľ dôchodkovo poistený v Českej republike je veľkou výhodou dobrá znalosť českého práva sociálneho zabezpečenia a prax v tejto oblasti, čo súčasný právny zástupca, ako advokát pôsobiaci v Českej republike má. Súčasne právny zástupca má prax v tejto konkrétnej veci, pretože už úspešne zastupoval navrhovateľa v predchádzajúcich dvoch súdnych sporoch v tej istej veci.

Ďalej pripomenul, že má predchádzajúce negatívne skúsenosti s advokátmi z V., nakoľko v minulosti ho jeden z nich zastupoval, pochybil pri poskytovaní právnych služieb, čo malo za následok neúspech v spore (sp.zn. 8C 73/2001 Okresný súd Prešov). Následne navrhovateľ úspešne žaloval daného advokáta na náhradu škody (sp. zn. 29C/294/2007 Okresný súd Prešove). Nakoniec daný advokát žaloval navrhovateľa na zaplatenie trov konania za prvý vyššie uvedený spor, v ktorom neposkytol kvalitné právne služby. V tomto poslednom spore navrhovateľa odmietli zastupovať traja V. advokáti, ktorých

navrhovateľ v V. osobne navštívil a nakoniec navrhovateľa musela zastupovať jeho dcéra, advokátka pôsobiaca v Českej republike.

Krajský súd nesprávne spočítal počet právnych úkonov vo veci - spočítal tri namiesto štyroch úkonov.

Záverom navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok vo výroku o náhrade trov konania zmenil tak, že sa navrhovateľovi priznáva náhradu trov konania vo výške 1408,73 € a súčasne aby navrhovateľovi priznal náhradu trov odvolacieho konania v sume 89,46 €.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa zo dňa 01.06.2016 uviedla, že krajský súd postupoval v súlade s vyhláškou č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Preto navrhla, aby odvolací súd zaviazal odporkyňu nahradiť navrhovateľovi trovy konania v sume 262,37 €.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu odvolania (§ 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné, preto ho v napadnutom rozsahu zmenil podľa § 220 O.s.p. tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia.

Podľa § 142 ods. 1 O.s.p. účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky je aj to, že účastník konania, ktorý v konaní, spravidla v spore, uspel, má, zásadne, právo na to, aby sa mu nahradili všetky trovy, ktoré zaplatil vo vecnej súvislosti s uplatnením tohto základného práva. Ak sa chce súd odchýliť od tohto pravidla, musí vychádzať zo zákona a túto odchýlku aj náležite odôvodniť, inak porušuje základné právo na súdnu ochranu dotknutého účastníka.

Pokiaľ navrhovateľ namietal to, že mu krajský súd nepriznal náhradu trov za jeden úkon právnej služby podľa § 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky - vyčíslenie trov konania zo dňa 14.03.2016, odvolací súd má za to, že na túto námietku nie je možné prihliadnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v tejto súvislosti v súlade s rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 557/2011-12 z 13.12.2011 dáva do pozornosti, že trovy vynaložené účastníkom konania v spore musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná ochrana proti takému tvrdenému nároku.

Účelnosť sa v zásade dá stotožniť s nevyhnutnosťou alebo právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s ústavne zaručeným právom na právnu pomoc v zmysle článku 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a trovy právneho zastúpenia sa vo všeobecnosti za účelne vynaložené trovy považujú. Trovy potrebné na účelné vynaloženie alebo ochranu práva sa však nemôžu posudzovať ako celok a aj keď má účastník nárok na náhradu trov konania, pretože mal vo veci plný úspech, každý úkon alebo každé platenie trov treba posudzovať samostatne.

Pokiaľ ide o ustanovenie § 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky, toto nekladie žiadne požiadavky na rozsah a kvalitu takéhoto písomného podania. V každom prípade však musí ísť o podanie, ktoré svojim obsahom a rozsahom, resp. zákonom ustanovenou formou smeruje k rozhodnutiu vo veci samej. Z vyššie uvedených dôvodov sa odvolací súd stotožnil s priznaním náhrady trov konania za tri úkony právnej služby.

K ďalšej námietke navrhovateľa, týkajúcej sa účelnosti nákladov, vynaložených na cestu na pojednávanie a späť, odvolací súd udáva, že odhliadnuc od skutočnosti, že krajský súd vo svojich záveroch aplikoval rozhodnutie vnútroštátneho súdu iného štátu (Českej republiky), vo všeobecnosti sa stotožňuje so

závermi Ústavného súdu Českej republiky v náleze pod sp. zn. II. ÚS 736/2012 o neprimeranosti voľby advokáta z opačného konca republiky.

Pokiaľ však ide o odôvodnenie záveru krajského súdu o neúčelnosti vynaložených trov konania, až na vyššie uvedený nález Ústavného súdu Českej republiky, toto absentuje, čo napokon možno vnímať ako zanedbanie individuálneho posúdenia prípadu.

Navrhovateľ uviedol, že sa dlhodobo zdržuje na území Českej republiky v obci Q., okres V. B. a v súvislosti s touto skutočnosťou poukázal na to, že prevzatie veci a každá možná ďalšia porada navrhovateľa s advokátom z V. vyžaduje cestu advokáta za navrhovateľom, čo znamená cestovné náklady advokáta minimálne v rovnakej výške ako náklady advokáta z Prahy pri ceste opačným smerom. Ďalej by vznikali priamo navrhovateľovi dodatočné náklady na jeho dopravu na súdne konanie z Q. do V. a späť. Navrhovateľ mal cestovať na súdne konanie do Prešova spoločne s právnym zástupcom.

Navrhovateľ zároveň uviedol, že ide o mimoriadne náročný spor, nakoľko ten sa týka aplikácie noriem Európskeho práva, ktoré nie sú v úplnom súlade so zavedenými postupmi odporkyne. Napadnutý rozsudok je už tretím rozhodnutím súdu v tej istej veci, ktorým sa už po tretí krát ruší rozhodnutie odporkyne (ďalšie dve rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sú pod sp. zn. 1Sd/30/2015-23 a 1Sd/73/2015-21). Napokon poukázal aj na prax, špecializáciu právneho zástupcu, dobrú znalosť problematiky v predmetnej veci, pretože už úspešne zastupoval navrhovateľa v predchádzajúcich dvoch súdnych sporoch v tej istej veci ako aj na dôverný (rodinný) vzťah medzi nimi.

Ďalej pripomenul, že má negatívne skúsenosti s advokátmi z V., pričom v spore o inej veci navrhovateľa odmietli zastupovať traja prešovskí advokáti, ktorých navrhovateľ v V. osobne navštívil a nakoniec navrhovateľa musela zastupovať jeho dcéra, advokátka pôsobiaca v Českej republike.

Odvolací súd s poukazom na tieto skutočnosti dospel k opačnému záveru ako krajský súd. Vyššie uvedené argumenty navrhovateľa, najmä v spojení s tým, že jeho právny zástupca mal podrobnejšie vedomosti o prejednávanej veci z predchádzajúcich konaní a náklady na cestu do V. boli vynaložené na zabezpečenie aj jeho prítomnosti na pojednávaní, odvolací súd vyhodnotil ako dôvodné a dospel k záveru o účelnosti vynaložených nákladov v prejednávanej právnej veci.

O náhrade trov konania pred krajským súdom rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 a 5 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že navrhovateľovi, ktorý mal úspech v konaní pred krajským súdom ich náhradu priznal titulom trov právneho zastúpenia v zmysle vyhlášky a podľa v konaní predloženého vyčíslenia trov konania zo dňa 14.03.2016 (č.l. 22 a nasl.), s odchýlkami, na ktoré poukazuje nižšie, spolu v sume 1320,48 €.

Trovy právneho zastúpenia pozostávajú z odmeny advokáta v sume 193,62 € za úkony právnej služby po 64,54 €, a to:

- príprava a prevzatie zastupovania vrátane prvej porady s klientom (§ 13a ods. 1 písm. a/ vyhlášky),
- písomné podanie na súd zo dňa 29.12.2015 - opravný prostriedok (§ 13a ods. 1 písm. c/ vyhlášky),
- účasť na pojednávaní dňa 15.03.2016 (§13a ods. 1 písm. d) vyhlášky),

V zmysle ust. § 16 ods. 3 vyhlášky má advokát právo na náhradu výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu za každý úkon právnej služby, t.j. podľa vyčíslenia právneho zástupcu navrhovateľa v sume 8,39 €. Za tri úkony právnej služby má právny zástupca žalobcu právo na náhradu uvedených výdavkov v sume 25,17 €.

S odkazom na vyššie uvedené argumenty odvolací súd nepriznal navrhovateľovi náhradu trov za jeho podanie zo dňa 14.03.2016, ktorým vyčísлил trov konania. Rovnako mu nepriznal ani náhradu výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné k vyššie uvedenému podaniu.

Právny zástupca žalobcu má v súlade s § 15 písm. a) a § 16 ods. 4 vyhlášky právo na náhradu cestovných výdavkov vynaložených na cestu autom na pojednávanie, ktoré sa konalo dňa 15.03.2016 v sume 204,15 € podľa predloženého technického preukazu (č.l. 26 a nasl.). Náhrada preukázaných cestovných výdavkov bola vyčíslená v zmysle zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách (ďalej len „zákon o cestovných náhradách“) za cestu Praha - V. a späť (1284 km) pri priemernej spotrebe 12,1 l/100 km a cene pohonných hmôt v danom čase (§ 7 ods. 5 a 6 písm. c/ zákona o cestovných náhradách), pričom odvolací súd prihliadol na cenu uvedenú navrhovateľom, t.j. 1,314 € (ktorá na základe údajov na internetovej stránke Štatistického úradu Slovenskej republiky neprekročila priemernú cenu pohonných hmôt, platnú v danom čase).

Právny zástupca žalobcu má v súlade s § 15 písm. a) vyhlášky v spojení s § 7 ods. 2 zákona o cestovných náhradách a § 1 písm. b) opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 632/2008 Z.z. o sumách základnej náhrady za používanie cestných motorových vozidiel pri pracovných cestách právo na náhradu za použitie motorového vozidla vo výške 0,183 Eur za každý km, teda za cestu Praha - V. a späť (1284 km) celkom vo výške 234,97 €.

Podľa ust. § 15 písm. b) v spojení s ust. § 17 ods. 1 vyhlášky pri úkonoch právnej služby vykonávaných v mieste, ktoré nie je sídlom advokáta, za čas strávený cestou do tohto miesta a späť patrí advokátovi náhrada za stratu času vo výške jednej šesťdesiatiny výpočtového základu za každú aj začatú polhodinu. Jedna šesťdesiatina výpočtového základu platného v roku 2016 predstavuje sumu 14,30 €. Nakoľko si právny zástupca navrhovateľa vyčísliť za každú začatú polhodinu 13,98 €, odvolací súd prihliadal na túto sumu. Právny zástupca navrhovateľa má právo na náhradu za čas strávený cestou na pojednávanie konané dňa 15.03.201 a späť (30 začatých polhodín) v sume 419,40 €.

Právny zástupca navrhovateľa má v súlade s § 15 písm. a) vyhlášky v spojení s § 5 zákona o cestovných náhradách a § 1 písm. a) a c) opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 296/2014 Z.z. o sumách stravného právo na náhradu stravného spolu v sume 14 €.

V zmysle ustanovenia § 18 ods. 3 vyhlášky sa ustanovuje že, ak je advokát platiteľom dane z pridanej hodnoty, zvyšuje sa odmena a náhrady podľa tejto vyhlášky o daň z pridanej hodnoty. Z dokladov (č.l. 24 - 25) predložených právnym zástupcom navrhovateľa vyplynulo, že tento je registrovaný pre daň z pridanej hodnoty, preto mu odvolací súd priznal zvýšenie odmeny a náhrady o daň z pridanej hodnoty o sumu 229,17 €.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 a 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a 2 O.s.p. a § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že navrhovateľovi ich náhradu priznal titulom trov právneho zastúpenia v zmysle vyhlášky s prihliadnutím na predložené vyčíslenie trov konania v odvolaní datovanom ku dňu 27.04.2015 (správne zrejme 27.04.2016; č.l. 38) v sume 89,46 €. Tieto pozostávajú z odmeny za úkon právnej služby - podanie odvolania (§ 13a ods. 1 písm. c/ vyhlášky) v sume 64,54 €, náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné podľa § 16 ods. 3 vyhlášky v sume 8,39 € a zo zvýšenia odmeny a náhrady o daň z pridanej hodnoty podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o sumu 15,31 €. Suma vyčíslených trov konania (89,46 €) nepresahuje sumu náhrady trov za vykonaný úkon právnej služby, ktorý bol v odvolacom konaní právnym zástupcom navrhovateľa reálne vykonaný, a preto odvolací súd priznal navrhovateľovi náhradu trov konania v zmysle predloženého vyčíslenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok n i e j e prípustný.

